

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-07, факс: 255-25-91

РІШЕННЯ

Про результати заслуховування керівництва Державної митної служби України щодо стану забезпечення реалізації державної митної політики у поточному році та планів щодо організації роботи і розвитку митної справи у 2022 році

30 листопада 2021 року
протокол № 84

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (далі – Комітет) на своєму засіданні 17 листопада 2021 року заслухав керівництво Державної митної служби України щодо стану забезпечення реалізації державної митної політики у поточному році та планів щодо організації роботи і розвитку митної справи у 2022 році.

Перед початком обговорення питання, Голова Комітету народний депутат України Гетманцев Д.О. (далі – Голова Комітету) представив народним депутатам України в.о. Голови Держмитслужби Демченка В.В. та надав слово заступнику Голови Комітету н.д. Ковальчуку О.В.

Н.д. **Ковальчук О.В.** висловив слова подяки Президенту України В. Зеленському, Голові Комітету Гетманцеву Д.О. та всім народним депутатам України, які підтримали прийняття Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо тимчасового спрощення митного оформлення транспортних засобів, ввезених на митну територію України», реалізація норм якого поповнила дохідну частину Держбюджету на додаткових 3 млрд. грн., а 85 тисяч родин змогли здійснити митне оформлення транспортних засобів на спрощених умовах. Посадові особи митниць під час реалізації положень вищезгаданого Закону діяли оперативно, в межах закону.

Також, в контексті прийняття Верховною Радою України ряду законів України, пов'язаних з удосконаленням законодавства про видобуток бурштину та інших корисних копалин, н.д. Ковальчук О.В. звернувся до

посадових осіб митниці приєднатись до боротьби з нелегальним вивезенням (експортом) бурштину за межі митної території України.

Голова підкомітету з питань оподаткування податком на додану вартість Комітету н.д. **Леонов О.О.** звернувся до в.о. Голови Держмитслужби з проханням опрацювати питання щодо діяльності асоціацій по окремим категоріям товарів, в які об'єднуються суб'єкти господарської діяльності (наприкладі асоціації, яка опікується імпортуванням цитрусових) в частині розробки так званих схем по лобіюванню встановлення занижених індикативних цін, які в подальшому можуть прийматись до уваги при визначенні митної вартості та нарахуванні митних платежів. Такі схеми, за словами н.д. Леонова В.В., мають корупційну складову.

Також н.д. Леонов О.О. звернув увагу на корупційну схему, пов'язану з митним оформленням корейських автомобілів, яка на поточний час має місце в Одесі та про яку недавно було детально висвітлено в ТВ програмі «Гроші», повідомивши, що з порушеного питання він звернувся до правоохоронних органів (зокрема НАБУ, ДБР, СБУ), але відповіді були такі, що ніяких корупційних схем не виявлено. Тому, за його зверненням та згодою Голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності Іонушаса С.К, вищевказаних керівників правоохоронних органів планується заслухати на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

За результатами виступу н.д. Леонов О.О. звернувся до в.о. Голови Держмитслужби з питаннями, чи відомо йому про зазначені схеми та які плануються дії в частині їх ліквідації.

На поставлені запитання в.о. Голови Держмитслужби Демченко В.В. відповів, що питання асоціацій вже було порушене ним сьогодні, що ж до корейських автомобілів, то питання вивчається і позиція Держмитслужби буде озвучена найближчим часом. Н.д. Леонов О.О. виявив готовність зустрітись з в.о. Голови Держмитслужби для з'ясування всіх обставин діяльності наведеної схеми та можливості озвучення позиції Держмитслужби перед своїми виборцями, а щодо діяльності асоціацій, то йому відомі відповідні корупційні дії у цьому напрямі.

З питань взаємодії митних органів з відповідними асоціаціями, начальник Управління контролю митної вартості Департаменту митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання Юхта С.В., уповноважена на відповідь в.о. Голови Держмитслужби, підтвердила наявність 14 укладених меморандумів щодо цінової інформації про товари з окремими організаціями та зазначила, що пропозиції щодо необхідності

перегляду або розірвання окремих з них будуть надані Управлінням керівництву Держмитслужби.

Голова Комітету **Гетманцев Д.О.** озвучив окремі результати аналітичного аналізу, проведеного у Комітеті на підставі наданої Держмитслужбою статистичної інформації про обсяги імпорту товарів на митну територію України (у розрізі товарних груп) та суми митних платежів, сплачених при імпорті таких товарів (тобто оподатковуваний імпорт).

З наведеного аналізу випливає, що різниця між рівнем сплачених платежів з одиниці вартості оподаткованого імпорту (грн/\$1) товарів в межах однієї товарної групи варіюється в кратних розмірах, залежно від митниці оформлення. Зазначене може свідчити як про те, що Держмитслужбою надано до Комітету недостовірну інформацію (за що передбачено відповідальність згідно з чинним законодавством), так і про те, що в одній митниці оформлюється товар походженням з країн ЄС із застосуванням преференцій, а в іншій, наприклад, - з Бангладеш або ж «невідомої країни» із застосуванням повних ставок мита відповідно до Митного тарифу.

Голова Комітету просив пояснити такі показники, адже всі дані щодо зовнішньоекономічних операцій є у володінні Держмитслужби і, відповідно, вона досить легко може за результатами аналітичних досліджень виявляти митниці з існуючими ризиками та приймати необхідні заходи щодо скасування всіх корупційних ризиків, які мають місце в даній ситуації.

З порушених підстав ані директор Департаменту митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання Держмитслужби **Войцещук А.Д.**, ані заступник директора Департаменту – начальник Управління контролю митної вартості **Юхта С.В.**, які відповідальні за цей напрямок роботи в Держмитслужбі та були уповноважені керівництвом Держмитслужби на надання відповіді під час засідання Комітету, пояснень не надали.

Також Головою Комітету було порушено питання про те, що за січень – вересень поточного року загальна сума умовно нарахованого акцизного податку (податкові пільги, що надані зі сплати акцизного податку) становить 58,4 млрд. грн., що на 26% більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, та складає 67,8% від загальної суми пільг зі сплати митних платежів (загальна сума пільг зі сплати митних платежів – 86,04 млрд. грн.).

Із вказаної суми пільг зі сплати акцизного податку 95,1% (55,54 млрд. грн.) надано при митному оформленні сировини для виробництва підакцизних товарів (крім виробництва нафтопродуктів) (код преференції 130), що на 21% більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Зазначені

показники, серед іншого, вказують на значне збільшення споживання підакцизних товарів, зокрема тютюну.

У зв'язку з цим постає питання, чи була проаналізована наведена ситуація зі зростанням розміру податкових пільг зі сплати акцизного податку та з чим пов'язане збільшення ввезення підакцизної продукції з наданням таких податкових пільг - зі зростанням ринку тютюну, зі збільшенням його споживання чи з тенденціями, які мають місце на нелегальному ринку тютюну, який в країні по різних оцінках займає близько 18%? Голова Комітету відмітив про безпрецедентний обсяг тіньового ринку, в тому числі, завдяки відсутності відповідної аналітичної роботи зі сторони державних органів виконавчої влади.

Також було зазначено про збільшення розміру пільг з використанням преференції «130» по окремим митницям: Одеська митниця – зросли на 3 318 млн. грн., Закарпатська митниця – зросли на 1 040 млн. грн., Дніпровська митниця – зросли на 483 млн. грн., Київська митниця – зросли на 282 млн. грн. В інших митницях таких значних обсягів зростання не відмічене.

Відповідь на запит Комітету щодо детального аналізу наведених тенденцій (вих. Апарату ВРУ № 04-32/10-2021/334804 від 01.11.2021), Держмитслужба не надала (вих. ДМСУ № 08-1/08-01/1/9969 від 02.11.2021 р.), тому такі питання виникли на засіданні Комітету, адже в економічній ситуації країни на поточний час відсутні обґрунтовані підстави для збільшення обсягів пільгового оподаткування по вказаним категоріям товарів.

У зв'язку з вищевказаним, Голова Комітету поставив вимогу до нового очільника Держмитслужби п. Демченка В.В. – **здійснити якісний аналіз з порушеного питання та зробити відповідні висновки.**

На поставлені запитання, директор Департаменту Войцещук А.Д. зазначив, що всі пільги надаються відповідно до преференцій та документів, які необхідні для отримання таких пільг, та Держмитслужба детально проаналізує всі озвучені випадки надання податкових пільг.

Доцільно зауважити, що такий аналіз необхідно було б робити на виконання листа Комітету від 01.11.2021 р. № 04-32/10-2021/334804, в якому озвучені питання були порушені попередньо, проте конкретні відповіді по суті від Держмитслужби відсутні й досі.

При цьому, відповідно до висновку про результати аналізу виконання Закону України про Державний бюджет України на 2021 рік у першому кварталі, затвердженого рішенням Рахункової палати від 25.05.2021 № 11-1, у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року надходження з акцизного податку:

зросли (на 2,0 млрд грн, або в 3,9 рази) з ввезених на митну територію України тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах,

зменшилися (на 0,2 млрд грн, або 1,6 відс) з **вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) (тютюнових виробів)**, що спричинено, як пояснює Рахункова палата, із зменшення реалізації тютюнових виробів на внутрішньому ринку у січні – березні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 33,0 відсотка.

В завершення розгляду цього питання Голова Комітету зазначив, що Держмитслужба володіє дуже великим обсягом інформації щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності, в разі детального опрацювання якої в змозі відслідкувати будь-які негативні тенденції та сприяти їх припиненню.

Н.д. Холодов А.І., заступник Голови Комітету, підтримав позицію н.д. Гетманцева Д.О. з питань надання пільг з оподаткування імпортованих в Україну тютюнових виробів та вказав, що ринок споживання тютюну суттєво впав у цьому році, тому немає підстав для збільшення обсягів імпорту сировини з пільговим оподаткуванням.

Також народними депутатами - членами Комітету була звернута увагу на наявність непоодиноких резонансних фактів виявлення митними органами суміжних держав «контрабандних товарів», ввезених з України (у тому числі цигарок, наркотичних засобів).

Зокрема, н.д. Холодов А.І. порушив питання про факт виявлення в жовтні поточного року правоохоронними органами Угорщини рекордної партії сигарет, що переміщувалися з України на морському судні під виглядом упаковок з сіллю (пропуск здійснювався Одеською митницею), та виявлення правоохоронними органами Словаччини 33 кг наркотичних засобів у вантажі, пропуск якого за межі митної території України здійснили посадові особи Закарпатської митниці, та поставив запитання перед керівництвом Держмитслужби щодо вжитих заходів за вказаними фактами, у тому числі щодо прийнятих кадрових рішень.

Представник Держмитслужби – заступник директора Департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, уповноважений в.о. Голови на надання відповідей на поставлені запитання з цього приводу, довів інформацію, що за вказаними фактами проведені відповідні внутрішні перевірки, відкрито дисциплінарні провадження відносно посадових осіб структурних підрозділів митниць, якими здійснювався пропуск вантажів за межі митної території України, та посадових осіб підрозділів боротьби з порушеннями митних правил відповідних митниць, а також про те, що

розглядається питання можливості розірвання контрактів з відповідними посадовими особами.

При цьому, слід зацентувати увагу на тому, що на попередніх засіданнях Комітету, що проводилися протягом поточного року, народні депутати – члени Комітету вже неодноразово звертали увагу на наявність випадків незаконного переміщення товарів через митний кордон України, які не були виявлені посадовими особами митних органів.

Наприклад, на засіданні Комітету, що відбулося 11.03.2021, була озвучена інформація про виявлення 06.03.2021 у пункті пропуску «Захонь» митними органами Угорщини 994 950 пачок (1 990 коробів) тютюнових виробів загальною вартістю 1,5 млрд. угорських форинтів (134,6 млн. грн.) у транспортному засобі, що переміщував «паливні брикети з агломерованої тирси з бука...», пропуск якого за межі митної території України здійснили посадові особи Закарпатської митниці. Також, під час цього засідання Комітету обговорювався факт затримання 28.02.2021 співробітниками Державного бюро розслідувань на митному посту «Ягодин» Волинської митниці Держмитслужби транспортного засобу з дипломатичними номерними знаками, у якому виявлено приховані від митного контролю незадекларовані валютні цінності, ювелірні вироби та тютюнові вироби.

Крім цього, на попередніх засіданнях Комітету зверталася увага щодо продовження існування фактів ухилення від сплати митних платежів під час переміщення товарів у міжнародних поштових відправленнях, здійснення посадовими особами митних органів митного оформлення товарів з заниженням їх митної вартості, та інші порушення митних правил.

Наразі всі ці питання лишаються актуальними.

Також народні депутати – члени Комітету звернули увагу, що в системі митних органів одночасно функціонують Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Держмитслужби та Координаційно-моніторингова митниця, основним завданням яких є координація заходів з питань запобігання та протидія контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил, тобто фактично повноваження цих підрозділів дублюються.

При цьому, показники роботи Координаційно-моніторингової митниці з виконання поставлених перед нею завдань, інформація про які надана на питання народного депутата – Голови підкомітету з питань правового забезпечення діяльності податкових органів Комітету **Володіної Д.А.**, не можна вважати задовільними.

Як зазначено в листі Держмитслужби від 02.11.2021 №08-1/08-1/1/9969, упродовж 9 місяців 2021 року Координаційно-моніторинговою

митницею, штатна чисельність якої складає майже 200 посадових осіб, «складено 24 протоколи про порушення митних правил на загальну суму 72,7 млн. грн, з них 1 справа – на суму 580 тис. грн., у якій реально вилучено предмети правопорушення. Упродовж 9 місяців 2021 року митницею до суду передано 13 справ про порушення митних правил на суму 48 млн. грн. За результатами розгляду судом рішення про накладення стягнення не виносились, а 1 справа про порушення митних правил на суму 13,3 млн. грн. закрыта судом».

Першим заступником Голови Держмитслужби Щуцьким О.Г. було повідомлено, що на початку грудня планується провести нараду з питань діяльності Координаційно-моніторингової митниці та доцільності її подальшого функціонування.

Народним депутатом України – членом Комітету **Южаніною Н.П.** було порушено питання щодо неефективного витрачання Держмитслужбою коштів технічної допомоги в розмірі 2 млн. євро на розробку та впровадження нових ІТ-продуктів та проінформовано про направлення нею у зв'язку з цим фактом відповідних звернень до правоохоронних органів, Державної аудиторської служби України та Рахункової палати. Серед іншого, н.д. Южаніна Н.П. звернулась із запитаннями до керівництва Держмитслужби щодо програмного забезпечення, яке було розроблено за вказані кошти, стану його введення в експлуатацію, чи відповідає розробка таких ІТ-продуктів потребам служби і щодо очікуваних результатів від впровадження митними органами таких ІТ-продуктів в роботу.

Заступник Голови Державної митної служби з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації **Ніколайчук О.О.** доповів, що внутрішній аудит в Держмитслужбі щодо використання коштів міжнародних донорів показав, що система не побудована і не впроваджена в дослідну експлуатацію. Є ряд продуктів, які були розроблені і прийняті на баланс митниці, але ці продукти не основні, а другорядні, наприклад, система скарг, мапа та інш. Основні системи, такі як система митного оформлення або система «Єдине вікно міжнародної торгівлі», не впроваджені в експлуатацію у зв'язку з наявністю питань щодо їх функціоналу. Поясненням виникнення такої ситуації стало, серед іншого, те, що під час роботи попередня команда ІТ-фахівців Держмитслужби не всі технічні вимоги погоджувала з профільними департаментами, у зв'язку з чим під час впровадження системи в дослідну експлуатацію Держмитслужбою будуть готуватися зауваження до підрядника та донорів щодо можливості використання цих продуктів взагалі, оскільки вони повністю не задовольняють потреб Служби.

При цьому, Ніколайчук О.О. звернув увагу, що в митних органах існує автоматизована система митного оформлення «Інспектор», яка на поточний час дозволяє проводити процедури митного оформлення в повному обсязі. В частині подальшого розвитку ІТ-напрямку в митних органах відповідальний за це заступник відмітив, що Держмитслужбою попередньо прийнято рішення про продовження розвитку існуючої системи власними силами, а в частині сервісних блоків, таких як, наприклад, система міжнародних поштових відправлень або журнал морського пункту пропуску, ці роботи можуть бути проведені, у тому числі, з використанням коштів міжнародних донорів, але з більш чітким контролем як з боку митниці, так і зі сторони донорів за їх використанням.

Голова підкомітету з питань митної справи Комітету Сова О.Г., якому було передано ведення засідання Комітету, зацентрував увагу на впровадженні електронного модулю «Морський журнал пункту пропуску», зазначивши, що він перманентно перебуває в стадії розробки вже понад 4 роки без перспектив на завершення такої розробки. При цьому, за його інформацією, є організації, що готові надати на безоплатній основі відповідний програмний продукт, який є необхідним як для бізнесу, так і для митних органів для спрощення та автоматизації процедур в пунктах пропуску морського сполучення.

Заступник Голови Держмитслужби Ніколайчук О.О. повідомив, що для розробки та впровадження цього модулю потрібно до року часу за умов наявності фінансування, в т.ч. за кошти донорів. Наразі ведеться робота щодо можливості інтеграції модулю з існуючими системами зацікавлених організацій, портів, морських ліній, тощо.

Окремо, н.д. **Южаніною Н.П.** порушено питання стосовно оснащення міжнародних автомобільних пунктів пропуску через державний кордон України та митних органів, розташованих в них, необхідними технічними засобами митного контролю для упередження порушень митних правил та виявлення фактів незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також стану фінансування запиту Держмитслужби на такі потреби. Народним депутатом поставлені запитання щодо конкретних заходів команди Держмитслужби з вирішення питань належного забезпечення митних органів технічними засобами митного контролю, у тому числі розгляду питання можливості придбання Держмитслужбою скануючих систем в лізинг з їх постійним технічним обслуговуванням.

При цьому, н.д. Южаніна Н.П. звернула увагу, що суми витрат на облаштування пунктів пропуску через державний кордон України, передбачені проектом Закону про Державний бюджет на 2022 рік, є меншими за передбачені згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про

затвердження плану заходів з облаштування пріоритетних пунктів пропуску на 2021-2023 роки» від 24 березня 2021 року №246-р, у зв'язку з чим є ймовірність, що такі заходи не будуть профінансовані.

Також народними депутатами – членами Комітету зверталась увага, зокрема в листі Комітету від 01.11.2021 № 04-32/10-2021/334804, що аудит, проведений Рахунковою палатою України, засвідчив незадовільний стан забезпечення митниць Держмитслужби обладнанням, необхідним для ефективного проведення митного контролю, що призводить не тільки до збільшення часу для здійснення такого контролю, а й створює корупційні ризики при митному оформленні товарів та транспортних засобів комерційного призначення, а також ризики нелегального імпорту.

Як зазначила Рахункова палата України, станом на 01.07.2021 у пунктах пропуску через державний кордон України значна частина обладнання була в неробочому стані: 9 із 10 наявних детекторів дорогоцінних металів (90%); 8 із 16 детекторів дорогоцінних каменів (50%); 19 із 26 скануючих систем мобільного типу (73,1%) та 34 із 117 стаціонарного типу (29,1%); 11 із 49 комплектів для виявлення контрабанди (22,4%); 15 із 34 вагових комплексів (44,1%) (при цьому у Північній митниці з 4-х вагових комплексів не працював жоден, у Закарпатській – неробочі три з чотирьох, у Галицькій – два з трьох, у Волинській – три з шести).

Уповноважений на надання відповіді представник Держмитслужби, заступник директора Департаменту адміністративно-господарської діяльності, зазначив, що згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з облаштування пріоритетних пунктів пропуску на 2021-2023 роки» від 24.03.2021р. № 246-р на розбудову міжнародних пунктів пропуску передбачено виділення 4,5 млрд. грн, а на переоснащення – 5,3 млрд. грн 35-ти пунктів пропуску, які включені до перспективного плану розвитку. При цьому, представники Держмитслужби не володіють інформацією щодо сум коштів, які будуть виділені на такі цілі з Державного бюджету у 2022 року.

Разом із тим, до кінця року Держмитслужбою планується проведення тендерних закупівель на придбання двох скануючих систем для легкового транспорту для встановлення їх в пунктах пропуску «Ягодин» та «Краківець». Також представник Держмитслужби повідомив, що в наступному році згідно з перспективним планом планується встановити ще 11 скануючих систем.

При цьому, у листі від 02.11.2021 № 08-1/08-01/1/9969 Держмитслужбою зазначено, що відтермінування початку виконання будівельних робіт в пунктах пропуску, заходи з реконструкції яких згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року №246-р передбачалося

провести у 2021 році, та, як наслідок, низький рівень виконання Плану заходів, затвердженого цим розпорядженням, серед іншого, пов'язані з частими арештами рахунків Держмитслужби, що унеможливило здійснення попередньої оплати за договором підряду та проведення розрахунків за вже виконані роботи. В той же час, про підстави таких арештів не повідомлено, як і про причини незабезпечення освоєння протягом 2020 року бюджетних коштів, виділених на інфраструктурні проекти, про що запитувалось в листі Комітету від 01.11.2021.

Н.д. Володіна Д.А. звернула увагу на неналежний стан захисту інформації в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах Держмитслужби, зазначивши, серед іншого, що незрозуміло яким чином та з яких підстав внутрішня службова кореспонденція центрального апарату Держмитслужби та інші службові документи, класифікаційні рішення потрапляють до комерційної програми MSOffice, де ними можна скористатися на платній основі.

Крім того, народний депутат повідомила, що за її зверненням з метою визначення стану захисту інформації в Держмитслужбі посадовими особами адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та співробітниками Служби безпеки України в період з 20 січня по 23 лютого поточного року була проведена позапланова перевірка стану технічного захисту державних інформаційних ресурсів та інформації в Держмитслужбі. В ході цієї перевірки було виявлено ряд численних грубих порушень, що носять системний характер. Однак, план заходів щодо усунення таких порушень був розроблений Держмитслужбою лише через декілька місяців та лише після її неодноразових звернень як народного депутата. При цьому, Держмитслужба не надала конкретної інформації щодо стану виконання цього плану та конкретних заходів, вжитих для усунення виявлених порушень.

В багатьох народних депутатів - членів Комітету викликав обурення **формальний підхід Держмитслужби до опрацювання їх депутатських звернень та надання неінформативних відповідей.**

Зокрема, **н.д. Южаніна Н.П.** проінформувала, що змушена направляти до Держмитслужби по 4 запити з одного і того ж питання, оскільки останньою не надаються конкретні відповіді. Аналогічні зауваження були також висловлені народними депутатами **Володіною Д.А.** щодо неналежного розгляду її звернень та **Совою О.Г.** – щодо розгляду звернень Комітету.

Крім цього, членами Комітету встановлено, що статистичні дані, які надаються Держмитслужбою на звернення Комітету, мають значні похибки та розбіжності, що може свідчити про їх недостовірність, та унеможливорює

використання зазначеної в них інформації під час виконання покладених на Комітет завдань.

Зазначене, у тому числі, підтверджується інформацією стосовно умовно нарахованих митних платежів (сум податкових пільг, які надаються зі сплати мита, ПДВ, акцизного податку під час митного оформлення), наданою Держмитслужбою у додатку до листа від 02.11.2021 за № 08-1/08-01/1/9969.

Зокрема, на стор. 1 цього додатку Держмитслужбою зазначено, що за січень – вересень 2021 року загальна сума умовно нарахованого акцизного податку становить **58 367,7 тис. грн.**, з яких **55 540,2 тис. грн.** – із застосуванням преференції «130», а на стор. 32 цього ж додатку ці показники зазначені на рівні – **58,1 млрд. грн.** та **55,5 млрд. грн.** відповідно.

Також необхідно звернути увагу на інформацію щодо рішень про коригування митної вартості товарів (у тому числі кількості прийнятих, оскаржених, скасованих, сум нарахованих на підставі таких рішень митних платежів та сум митних платежів повернутих з Державного бюджету у зв'язку з їх скасуванням), яка надається Держмитслужбою систематично відповідно до листа Комітету від 02.12.2020 №04-32/09-2020/227883.

Комітетом неодноразово надсилалася до Держмитслужби узагальнена інформація щодо недоліків та протиріч у зазначеній звітній інформації (листи від 23.12.2020 № 04-32/09-2020/249657, від 06.05.2021 № 04-32/10-2021/151334, від 29.09.2021 № 04-32/10-2021/302848), які викликають обґрунтовані сумніви в її достовірності та об'єктивності.

Однак, отримана від Держмитслужби чергова звітна інформація за жовтень 2021 року свідчить про збереження в Держмитслужбі формального підходу до збирання та узагальнення даних про результати діяльності митних органів (лист від 05.11.2021 № 08-1/15-02/1/10157 за підписом В.Демченка), зокрема:

1) відсутня взагалі інформація відносно рішень про коригування митної вартості, прийнятих Львівською митницею за звітний місяць;

2) встановлено невідповідності у наданій інформації, зокрема щодо Волинської митниці – інформація про оскарження рішень, прийнятих у січні-лютому 2021 року відсутня, натомість надано інформацію про скасування **11** рішень на суму **938,8** тис.грн., прийнятих за цей період (при цьому, слід звернути увагу, що в січні-лютому 2021 року Волинською митницею прийнято **25** рішень на суму лише **664,46** тис.грн.). Подібні невідповідності у наданій звітній інформації про наявність скасованих рішень за відсутності інформації про оскаржені рішення, прийняті у відповідному періоді, наявні також стосовно Запорізької, Полтавської та Кропивницької митниць;

3) наявні сумніви щодо об'єктивності та достовірності отриманої інформації стосовно результатів роботи у напрямку коригування митної вартості Буковинською (Чернівецькою) митницею – так, за 10 місяців поточного року цією митницею прийнято **1042** рішення про коригування митної вартості на суму лише **40 тис. грн.**, при цьому, згідно з наданою Держмитслужбою інформацією, цією митницею оформлено **85 814 митних декларацій** із застосуванням положень статті 55 Митного кодексу України, а сума наданих фінансових гарантій за ними складає лише **4 тис. грн.**;

4) інформація щодо оскарження та скасування рішень про коригування митної вартості, прийнятих Київською, Слобожанською, Північною, Чорноморською, Дніпровською та Галицькою митницями Держмитслужби до 01.07.2021, надається Держмитслужбою з 01.10.2021 без узагальнення, по кожному з новостворених митних органів в зоні діяльності цих митниць окремо, при цьому інформація, що надавалася до 01.10.2021 за ці митниці не відкоригована, що не дає підстав вважати її об'єктивною.

Згідно з рішенням Рахункової палати від 14.09.2021 «Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності планування та результативності контролю за повнотою нарахування і своєчасністю надходження податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції» у 2020 році митними органами прийнято **19896** рішень про коригування митної вартості, а за січень - травень 2021 року – **9199** рішень. Натомість, відповідно до інформації, яку Держмитслужба надала до Комітету, протягом 2020 року митними органами прийнято **20007** рішень про коригування митної вартості, а протягом січня - травня 2021 року – **9057** таких рішень (листи від 15.01.2021 № 08-1/27-03/9/651 та від 04.06.2021 № 08-4/15-02/03/1/5721 відповідно). В той же час згідно інформації, яку Держмитслужба надала Голові підкомітету з питань митної справи Комітету Сові О.Г. листом від 22.11.2021 № 08-1/15-02/1/10516, встановлено, що у 2020 році митними органами прийнято **19907** рішень про коригування митної вартості.

Таким чином, вказані вище розбіжності в наданій Держмитслужбою статистичній інформації вказують на **відсутність** в митних органах **єдиних підходів до її збору та підготовки, неналежний рівень контролю керівництва** Держмитслужби **за виконавською дисципліною** підпорядкованих посадових осіб, що не дають можливості об'єктивно та неупереджено оцінити результати роботи митних органів, та використовувати таку інформацію під час виконання покладених на Комітет функцій.

Зазначене також вказує на те, що **центральный апарат Держмитслужби не володіє оперативною інформацією** в режимі реального часу щодо результатів діяльності підпорядкованих митних органів, у тому числі в

напрямках здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, оскарження рішень, прийнятих митними органами, виявлення порушень митних правил в розрізі предметів таких правопорушень, у зв'язку з чим відповідна інформація щоразу збирається від окремих митниць, що в свою чергу впливає на оперативність та її достовірність і свідчить про неефективне використання державних ресурсів.

Варто звернути особливу увагу керівництва Держмитслужби, що за **невиконання службовою особою законних вимог комітетів Верховної Ради України**, створення штучних перешкод у їх роботі, **надання недостовірної інформації** встановлено **кримінальну відповідальність** відповідно до статті 351 Кримінального кодексу України, як і за **надання завідомо неправдивої інформації народному депутату України**.

Голова підкомітету з питань митної справи Комітету н.д. **Сова О.Г.** також звернув увагу на неналежний підхід митних органів до розгляду звернень та скарг суб'єктів господарювання, громадських організацій і громадян.

Так, до Комітету та народних депутатів - його членів періодично надходять звернення та скарги підприємств і громадян стосовно неналежної діяльності, порушення законодавства з питань митної справи Держмитслужбою та її територіальними органами, їх посадовими особами.

За результатами опрацювання зазначених звернень, в межах здійснення Комітетом відповідно до статті 14 Закону України «Про комітети Верховної ради України» контрольної функції, встановлено:

1) відсутність в митних органах єдиних підходів до застосування положень глави 4 Митного кодексу України та Закону України «Про звернення громадян», якими врегульовано порядок розгляду скарг суб'єктів господарювання та громадян;

2) наявність випадків порушення митними органами встановлених законом строків розгляду таких скарг (*граничний строк розгляду відповідно до Закону України «Про звернення громадян» складає 45 днів, натомість встановлено випадки розгляду митними органами скарг понад сім місяців*);

3) неналежну взаємодію Держмитслужби та підпорядкованих митних органів з іншими органами виконавчої влади та суб'єктами господарювання з питань здійснення митної справи (*суб'єкти господарювання змушені звертатися до народних депутатів з проханням втрутитися та сприяти у вирішенні проблемних питань у взаємодії з митними органами, іншими контролюючими органами з питань здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що ними переміщуються, у зв'язку з формальним підходом Держмитслужби до розгляду їх звернень*);

4) наявність формального підходу посадових осіб Держмитслужби як до розгляду скарг підприємств і громадян на рішення, дії та бездіяльність посадових осіб митних органів, так і до розгляду звернень та рекомендацій Комітету з цих питань.

Так, листом від 06.05.2021 № 04-32/10-2021/151338 Комітетом було надіслано до Держмитслужби аналіз застосування митними органами положень глави 4 Митного кодексу України під час розгляду скарг суб'єктів господарювання та відповідні рекомендації щодо приведення відомчих організаційно-розпорядчих документів у відповідність до положень чинного законодавства України, а також посилення контролю за дотриманням митними органами законодавства, що регулює ці питання.

У відповідь на вказаний лист Держмитслужба (лист від 17.05.2021 № 08-1/10-06/1/5081) повідомила про здійснення заходів, спрямованих на забезпечення в митних органах єдиного підходу до реалізації положень статті 25 Митного кодексу України, а також про врахування рекомендацій Комітету, у тому числі щодо здійснення заходів з перегляду положень Порядку організації та проведення внутрішніх перевірок у Державній митній службі України, затвердженого наказом Держмитслужби від 20 січня 2020 року № 15 (далі – Порядок № 15), про результати яких Комітет **буде повідомлено додатково**.

У зв'язку з неотриманням від Держмитслужби інформації про приведення положень Порядку № 15 у відповідність до законодавства та наявністю випадків порушення Держмитслужбою строків розгляду скарг підприємств та звернень Комітету, листом від 08.11.2021 № 04-32/10-2021/345312 Комітет повторно рекомендував керівництву Держмитслужби вжити заходів щодо приведення у відповідність до положень Митного кодексу України та Закону України «Про звернення громадян» діяльності митних органів з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність митних органів, недопущення під час їх розгляду порушень прав та інтересів скажників та щодо надання інформації про вжиті Держмитслужбою заходи, в тому числі на виконання раніше наданих рекомендацій Комітету, у строк до 15.11.2021.

Однак, лише 23.11.2021 Держмитслужбою надіслано до Комітету листа від 15.11.2021 № 08-1/19-01/1/10338, яким остання проінформувала Комітет про приведення положень Порядку № 15 у відповідність до Закону України «Про звернення громадян» наказом Держмитслужби ще від 02.06.2021. Крім того, на рекомендацію щодо вжиття заходів у цьому напрямку Держмитслужба обмежилася наданням відповіді про те, що відповідно до доповідної записки юридичного департаменту від 17.05.2021 №10/278, погодженої Головою Держмитслужби Рябікіним П.Б., посадовим особам

апарату Держмитслужби та її територіальних органів наголошено на забезпеченні неухильного дотримання вимог статей 25, 26 Митного кодексу України.

Виходячи з викладеного, Комітет дійшов висновку, що єдиним заходом, вжитим керівництвом Держмитслужби з метою організації належного розгляду скарг громадян та підприємств, була зазначена доповідна записка юридичного департаменту, адресована територіальним органам, які функціонували до 01.07.2021, якою наголошено лише на необхідності забезпечення дотримання положень Митного кодексу України, що і без того є їх неухильним обов'язком відповідно до Конституції України.

Оскільки тенденція порушення Держмитслужбою строків розгляду скарг суб'єктів господарювання та формального підходу до їх опрацювання спостерігається і надалі, Комітет дійшов висновку про неналежний стан організації та контролю керівництвом Держмитслужби роботи з розгляду скарг громадян та підприємств на рішення, дії або бездіяльність митних органів.

Таким чином, за результатом порушених під час засідання Комітету питань, вбачається наступне:

1) Співробітництво між бізнесом (профільними асоціаціями) і Держмитслужбою в частині сприяння контролю за правильністю визначення митної вартості товарів шляхом проведення консультацій та обміну інформацією щодо актуального рівня цін на товари, які імпортуються в Україну, потребує суттєвого доопрацювання в частині нівелювання корупційної складової.

2) Зважаючи на інформацію, яку оприлюднили на засіданні Комітету н.д. Холодов А.І., Леонов О.О., є підстави вважати про наявність протиправних схем у напрямі маніпуляцій з митною вартістю товарів, які призводять до випадків заниження митної вартості як бази оподаткування, та, як наслідок, до зниження розміру сплати суб'єктами господарювання митних платежів.

При цьому, питання заниження митної вартості при митному оформленні транспортних засобів було порушене ще на засіданні Комітету, яке відбулось 14 квітня поточного року, під час якого були оприлюднені факти заниження митної вартості при митному оформленні транспортних засобів в зоні діяльності Закарпатської, Волинської, Поліської та Одеської митниць. Держмитслужбою було підтверджено, що дійсно має місце різниця між

рівнями митної вартості однакових автомобілів, оформлених в різних регіонах, яка сягає до 20%.

Висновки народних депутатів – членів Комітету про відсутність в митницях Держмитслужби єдиного підходу здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів, у тому числі транспортних засобів, є актуальними і наразі. Робота Держмитслужби в цьому напрямку має стати системною та ефективною.

3) Аналітична робота, що здійснюється Держмитслужбою щодо обсягів та правомірності надання податкових пільг при митному оформленні товарів, не організована на неналежному рівні і є недостатньою. Особливої уваги потребує аналіз правомірності надання і використання податкових пільг, що застосовані у відповідності до:

- підпункту 213.3.6 пункту 213.3 статті 213 Податкового кодексу України (*щодо звільнення від сплати акцизного податку операцій з ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції), що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів (продукції, у тому числі сировини), за умови подальшого виготовлення з такої сировини інших підакцизних товарів (продукції, у тому числі сировини), які реалізуються на митній території України або на експорт*). Така пільга надається за умови пред'явлення контролюючому органу ліцензії на право виробництва алкогольних напоїв або тютюнових виробів. Особливої уваги потребує аналіз причин збільшення обсягів ввезення із застосуванням такої пільги у Одеській, Дніпровській, Закарпатській, Київській митницях;

- підпункту 213.3.13 пункту 213.3 статті 213, розділу VI Податкового кодексу України (*щодо звільнення від оподаткування акцизним податком ввезення на митну територію України неферментованої (непереробленої) тютюнової сировини тютюново-ферментаційними заводами, які здійснюють реалізацію ферментованої (переробленої) тютюнової сировини виробникам тютюнових виробів або її експорт*). Особливої уваги потребує аналіз підстав її надання митними органами та причин збільшення обсягів ввезення із застосуванням такої пільги у Закарпатській митниці.

4) В Держмитслужбі досі відсутній Порядок надання документів, необхідних для підтвердження права на звільнення (умовного звільнення) від оподаткування митними платежами, про що зазначила Рахункова палата у своєму звіті про результати аудиту ефективності планування та результативності контролю за повнотою нарахування і своєчасністю надходження податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції від

28.09.2021 р. За інформацією Держмитслужби на поточний час такий Порядок лише розробляється.

5) Вжиті керівництвом Держмитслужби заходи за фактами незаконного переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі кадрові рішення щодо зміни керівників цих митниць, не сприяли досягненню поставленої мети. Превентивна та аналітична робота керівництва щодо недопущення в подальшому виникнення таких випадків не налагоджена.

6) Організація керівництвом Держмитслужби роботи в напрямку боротьби з незаконним переміщенням товарів через митний кордон України є неналежною, відсутній системний та дієвий контроль за діяльністю підпорядкованих підрозділів, територіальних органів та їх посадових осіб.

7) В Держмитслужбі відсутній контроль за ефективністю витрачання коштів, у тому числі технічної допомоги, на розробку програмного забезпечення. Розробка ІТ-продуктів, які не відповідають потребам митних органів, свідчить про незабезпечення належного планування цифрового розвитку митних органів, що має наслідком неефективне витрачання як коштів, так і людських ресурсів.

8) Робота Держмитслужби в напрямку належного облаштування пунктів пропуску та забезпечення митних органів необхідними технічними засобами митного контролю не організована на достатньому рівні. Цей напрям діяльності повинен знаходитися на постійному контролі з боку керівництва Держмитслужби.

9) Держмитслужбою не забезпечено формування в підпорядкованих митних органах єдиних підходів до збору та підготовки статистичної інформації. Рівень контролю керівництва Держмитслужби за виконавською дисципліною підпорядкованих посадових осіб є неналежним. Відсутність оперативної інформації в Держмитслужби про результати діяльності підпорядкованих митних органів, у тому числі в напрямках здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, оскарження рішень, прийнятих митними органами, виявлення порушень митних правил в розрізі предметів таких правопорушень та їх вартості, також свідчить про неефективне використання центральним апаратом державних ресурсів.

10) Стан організації та контролю керівництвом Держмитслужби роботи з розгляду скарг громадян та суб'єктів господарювання на рішення, дії або бездіяльність митних органів є неналежним, що має наслідком порушення митними органами прав та інтересів скажників і недотримання встановлених законом строків розгляду скарг.

11) Наявність формального підходу посадових осіб Держмитслужби як до розгляду звернень підприємств і громадян, так і до розгляду депутатських звернень та листів Комітету.

Відповідно до пункту 2 частини п'ятої статті 50 Закону України «Про комітети Верховної ради України» у рекомендаціях комітетів щодо контролю за діяльністю державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб зазначаються, зокрема, сформульована позитивна чи негативна оцінка роботи державного органу, органу місцевого самоврядування чи посадової, службової особи.

За результатами обговорення даного питання та керуючись положеннями Закону України «Про комітети Верховної Ради України», Закону України «Про державну службу», постанови Верховної Ради України №18-ІХ від 29.08.2019 р. «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання», в межах виконання контрольної функції,

Комітет вирішив:

I. Попередити заступників Голови Держмитслужби про персональну відповідальність за неналежне виконання покладених на них обов'язків відповідно до розподілу.

II. Рекомендувати **В.о. Голови Держмитслужби Демченку В.В.:**

взяти до уваги інформацію, озвучену на засіданні Комітету, та вжити заходів дисциплінарного впливу відносно посадових осіб Держмитслужби, діяльності яких надано негативну оцінку у цьому рішенні;

вказати на неналежну підготовку керівництва Держмитслужби до засідання Комітету, зокрема, щодо неможливості відповісти на питання та прокоментувати інформацію, що були попередньо доведені листом Комітету від 01.11.2021 № 04-32/10-2021/334804;

визначити серед керівництва Держмитслужби осіб, відповідальних за координацію та виконання кожного з пунктів рекомендацій Комітету відповідно до цього рішення, інформацію про яких із зазначенням ПІБ та посади надати до Комітету у **термін до 03.12.2021**. Повноту та дотримання строків виконання рекомендацій Комітету взяти на особистий контроль.

III. В частині ефективності контролю адміністрування митних платежів та застосування податкових пільг:

1. Негативно оцінити роботу директора Департаменту митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання Держмитслужби Войцещука А.Д. щодо:

1.1. організації узагальнення інформації та підготовки відповіді на лист Комітету від 01.11.2021 р. № 04-32/10-2021/334804 в частині аналізу економічних показників діяльності Держмитслужби та обсягів наданих податкових пільг зі сплати митних платежів;

1.2. організації роботи з системного аналізу рівня податкового навантаження при імпорті товарів в розрізі митниць, в тому числі щодо можливих змін асортименту та/або категорій товарів в межах однієї товарної групи згідно з УКТ ЗЕД, що вплинули на зниження рівня такого навантаження у поточному році в порівнянні з попереднім;

1.3. організації роботи з системного аналізу щодо правомірності надання податкових пільг та контролю за їх цільовим використанням, а також щодо причин збільшення обсягів надання податкових пільг зі сплати акцизного податку окремими митницями.

2. Рекомендувати Державній митній службі України:

2.1. З метою забезпечення виконання Державною митною службою України показників надходжень митних платежів до доходної частини Державного бюджету України, встановлених законами України про Державний бюджет України на відповідний рік, з урахуванням зростання обсягів імпорту товарів, **забезпечити, починаючи з грудня поточного року, щомісячне збільшення** надходжень митних платежів на рівні не менш як на 10% від встановлених Міністерством фінансів України відповідних щомісячних індикативних показників надходжень митних платежів, за рахунок:

припинення корупційних проявів у діяльності посадових осіб митних органів;

впровадження організаційних заходів, направлених на забезпечення повноти бази оподаткування, виключивши при цьому будь-який тиск на бізнес та необґрунтоване коригування заявленої митної вартості, класифікаційного коду товарів та, як наслідок, збільшення скарг суб'єктів господарювання на діяльність митних органів.

2.2. З метою виключення корупційної складової у співробітництві Держмитслужби і суб'єктів господарювання (в т.ч. відповідних асоціацій):

- надати копії чинних меморандумів, укладених Держмитслужбою з суб'єктами господарювання відповідно до статті 562 Митного кодексу України, про які було повідомлено під час засідання Комітету;

- провести аналіз укладених між Держмитслужбою та такими суб'єктами меморандумів та надати до Комітету копію пропозицій, підготовлених керівництву Держмитслужби, щодо необхідності перегляду або розірвання вказаних меморандумів;

- надати пропозиції щодо вдосконалення підходів до взаємодії з питань митної справи між бізнесом (профільними асоціаціями) і Держмитслужбою та повідомити про вжиті заходи щодо забезпечення від корупційних складових та/або нерівних умов діяльності суб'єктів господарювання в подальшому.

Термін виконання – до 14.12.2021 р.

2.3. З метою перевірки законності надання податкових пільг:

- провести детальний аналіз митних оформлень, здійснених територіальними органами протягом 2020 - 2021 р.р., на предмет дотримання вимог та відповідності умовам, необхідним для отримання відповідних податкових пільг, про результати якого повідомити Комітет;

- за результатами проведеного аналізу ініціювати проведення документальних перевірок митними та/або податковими органами в межах компетенції;

- надати пояснення причин значного збільшення обсягів наданих податкових пільг зі сплати акцизного податку, зокрема із застосуванням преференцій «130» та «176», у поточному році в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Термін виконання – до 27.12.2021 р.

2.4. З метою з'ясування причин невідповідності темпів зростання обсягів імпорту в доларовому еквіваленті за темпи зростання сум митних платежів та суттєвих розбіжностей між митницями у розмірі сплачених митних платежів з \$1 обсягів імпорту товарів в межах однієї товарної групи згідно з УКТ ЗЕД, провести ретельний аналіз асортименту (категорій) імпортованих товарів в межах однієї товарної групи в розрізі кожної митниці, що ввозились у поточному році в порівнянні з минулим роком, які вплинули на зменшення податкового навантаження на одиницю обсягу імпорту (як по вазі, так і по вартості в доларовому еквіваленті). При здійсненні такого аналізу також врахувати конкретні питання з цього напрямку, порушені в листі Комітету від 01.11.2021 р. № 04-32/10-2021/334804.

Інформувати Комітет про результати проведеного аналізу з наданням конкретних відповідей на порушені питання у **термін до 14.12.2021** та про вжиті за його наслідками заходи – **до 27.12.2021**.

2.5. З метою забезпечення належного адміністрування митних платежів підпорядкованими органами та організації контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплати митних платежів **розробити:**

- методики моніторингу результативності та ефективності контролю митної вартості, класифікації товарів, визначення країни походження, правомірності використання пільг та преференцій із сплати митних платежів, у тому числі за результатами постмитного аудиту та судової практики;

- стандартні алгоритми дій працівників митниці під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості, класифікації, країни походження товарів, правомірності використання пільг та преференцій із сплати митних платежів до, під час та після їх випуску в заявлений митний режим;

- методологію проведення митної оцінки (у тому числі з урахуванням особливостей контролю операцій пов'язаних осіб з систематизацією практики та прикладами митної оцінки, побудованої на міжнародних принципах методології митної оцінки, визначених у документах Світової організації торгівлі та Всесвітньої митної організації) та забезпечити використання такої методології під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості.

Інформувати Комітет про розробку та впровадження зазначених методик, методологій і алгоритмів дій (із наданням відповідних організаційно-розпорядчих документів) у **термін до 27.12.2021 р.** та подальші результати їх застосування – **щоквартально з 01.01.2022**.

2.6. Здійснити аналіз митних оформлень корейських автомобілів на предмет виявлення недоліків в процесі організації та здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів та можливих корупційних схем, озвучених народним депутатом під час засідання Комітету.

Про результати здійсненого аналізу та вжиті Держмитслужбою заходи, інформувати Комітет у **термін до 14.12.2021 р.**

2.7 Надати до Комітету у **термін до 06.12.2021р.:**

1) затвержені Держмитслужбою форми звітності з питань ведення статистики обліку справляння митних платежів, у тому числі сум нарахованих

та сплачених податків і зборів при переміщенні через митний кордон України товарів і транспортних засобів та сум податкових пільг;

2) методики визначення основних показників, відповідно до яких здійснюється розрахунок стану надходження митних платежів до Державного бюджету від зовнішньоекономічних операцій, у тому числі таких як «податкове навантаження», «рівень митної вартості», «обсяги оподаткованого імпорту», «статистичний імпорт»;

3) організаційно-розпорядчих документів, на підставі яких Держмитслужбою здійснюється моніторинг (аналіз) стану надходжень митних платежів до Державного бюджету та планування (прогнозування) таких надходжень на відповідний рік (зокрема, щодо прогнозованих обсягів імпорту та очікуваних сум митних платежів);

4) документи (в т.ч. статистичні, аналітичні звіти), які надавались Держмитслужбою до Міністерства фінансів України при підготовці пропозицій до формування доходної частини Держбюджету на 2021 та 2022 роки (зокрема, розрахунки щодо прогнозованих обсягів імпорту та очікуваних сум надходжень митних платежів).

IV. В частині ефективності роботи митних органів в напрямку протидії контрабанді та боротьби з порушеннями митних правил

1. **Негативно оцінити** діяльність керівництва Держмитслужби з організації роботи в напрямку боротьби з незаконним переміщенням товарів через митний кордон України.

2. Рекомендувати Державній митній службі України:

2.1. Активізувати роботу в напрямку виявлення фактів незаконного переміщення через митний кордон України тютюнових виробів, запобігання та протидії контрабанді наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів шляхом проведення аналітично-пошукових заходів, спрямованих на встановлення причетних посадових осіб, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, засобів переміщення. Забезпечити обмін інформацією та координацію дій з правоохоронними органами в цьому напрямку з метою викриття та ліквідації каналів переміщення таких товарів через митний кордон.

2.2. Здійснити аналіз кадрових призначень на посади керівників структурних підрозділів Департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, Координаційно-моніторингової митниці та її структурних підрозділів, управлінь боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил митниць Держмитслужби, а також посадових осіб зазначених

підрозділів, що безпосередньо здійснюють заходи з питань запобігання та протидії контрабанді та боротьби з порушеннями митних правил, щодо встановлення відповідності займаній посаді кваліфікації, освіти, досвіду роботи, професійної компетентності та доброчесності.

За результатами такого аналізу, з метою підвищення ефективності реалізації митної політики України, зокрема, у сфері захисту економічних інтересів держави, боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, а також з метою оптимізації структури митних органів, уникнення дублювання функцій та, відповідно, нераціонального використання людських та фінансових ресурсів, розглянути питання щодо доцільності перегляду організаційної структури органів (підрозділів), основним завданням яких є запобігання та протидія контрабанді та боротьба з порушеннями митних правил.

Про результати проведеного аналізу, вжиті заходи та прийняті рішення інформувати Комітет **у термін до 27.12.2021р.**

2.3. Забезпечити врахування під час проведення щорічного оцінювання результатів службової діяльності за 2021 рік, встановлення відповідності займаній посаді за результатами випробування керівників Закарпатської, Одеської та Координаційно-моніторингової митниць, Департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Держмитслужби наявність фактів виявлення правоохоронними органами суміжних держав випадків незаконного переміщення товарів з України, озвучених на засіданнях Комітету.

2.4. Надати до Комітету **у термін до 06.12.2021р.:**

1) обґрунтовані пояснення щодо доцільності існування в системі митних органів України Координаційно-моніторингової митниці, виходячи із завдань, покладених на неї згідно з Положенням про митницю, реальних результатів її роботи за час існування та витрат з Державного бюджету на її утримання;

2) інформацію про показники діяльності Координаційно-моніторингової митниці за період з 08.12.2019 по 31.10.2021 в розрізі повноважень згідно з пунктом 4 Положення про митницю, зокрема, але не виключно про:

- кількість рішень про коригування митної вартості, прийнятих посадовими особами Координаційно-моніторингової митниці під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів та суми митних платежів, які надійшли до Державного бюджету за результатами такого контролю;

- кількість документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності та повноти нарахування та сплати митних платежів, проведених посадовими особами Координаційно-моніторингової митниці, із зазначенням сум донарахованих за їх результатами податкових зобов'язань;

- кількість дозволів, наданих Координаційно-моніторинговою митницею на відкриття та експлуатацію митних складів, складів тимчасового зберігання, вантажних митних комплексів, вільних митних зон комерційного або сервісного типу;

- кількість складених посадовими особами цієї митниці протоколів про порушення митних правил та на яку суму;

- результати розгляду справ про порушення митних правил, переданих Координаційно-моніторинговою митницею до суду (сума накладених судом штрафів та сума конфіскованих товарів, кількість закритих судом проваджень, кількість справ, які перебувають на етапі виконання рішень органами Державної виконавчої служби).

V. В частині ефективності витрачання коштів, у тому числі технічної допомоги, на розробку програмного забезпечення

1. За результатами роботи за період 2020 – 9 місяців 2021 р.р. визнати неналежною організацію контролю в Держмитслужбі за ефективністю витрачання коштів, у тому числі технічної допомоги, на розробку програмного забезпечення.

2. Рекомендувати Державній митній службі України:

2.1. Надати до Комітету у термін **до 06.12.2021** копію результатів (акту) внутрішнього аудиту системи розробки та впровадження програмного забезпечення для Держмитслужби, які здійснювалися за рахунок міжнародної технічної допомоги;

2.2. Надати до Комітету у термін **до 27.12.2021** технічне завдання та оновлені технічні вимоги до Електронного журналу пункту пропуску морського сполучення (т.зв. «Морський журнал пункту пропуску»), а також план розроблення та впровадження цього модулю із зазначенням строків виконання кожного з етапів.

VI. В частині облаштування пунктів пропуску технічними засобами митного контролю

1. Посилити контроль в напрямі належного облаштування пунктів пропуску та забезпечення митних органів необхідними технічними засобами митного контролю.

2. Рекомендувати Державній митній службі України:

проаналізувати озвучену на засіданні Комітету пропозицію щодо отримання скануючих систем в лізинг, та надати до Комітету обґрунтовану позицію щодо можливості/доцільності укладення таких договорів з відповідними економічними розрахунками;

опрацювати можливість залучення коштів міжнародних організацій для придбання технічних засобів митного контролю;

розробити та надати до Комітету детальний план роботи Держмитслужби в напрямку реалізації інфраструктурних проектів на 2022 рік, з урахуванням Плану заходів з облаштування пріоритетних пунктів пропуску на 2021-2023 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. №246-р, із зазначенням строків виконання кожного з етапів відповідного проекту.

Термін виконання – до 25.12.2021р.

VII. В частині захисту інформації в Держмитслужбі

Рекомендувати Державній митній службі України:

1. Посилити контроль за здійсненням захисту інформації в інформаційних системах митних органів, а також за дотриманням посадовими особами митних органів правил користування засобами захисту інформації.

2. Забезпечити інформування суб'єктів господарювання про організаційно-розпорядчі документи, листи Держмитслужби та її територіальних органів з питань здійснення митного контролю та митного оформлення товарів у встановленому законодавством порядку, в тому числі шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному веб-сайті Держмитслужби та/або офіційних сторінках митних органів в соціальних мережах.

На виконання цього пункту розробити та довести до підпорядкованих підрозділів та посадових осіб методичку визначення документів та інформації, що підлягає опублікуванню відповідно до законодавства, та порядку такого опублікування.

Інформувати Комітет про виконання з наданням копій відповідних організаційно-розпорядчих документів **в термін до 27.12.2021р.**

3. Забезпечити можливість ознайомлення народних депутатів – членів Комітету з Планом заходів з усунення порушень, виявлених в ході проведення позапланової перевірки стану технічного захисту державних інформаційних ресурсів та інформації в Держмитслужбі та інформацією про вжиті заходи на виконання цього Плану, з дотриманням положень статті 19 Закону України «Про статус народного депутата України» та Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 № 736.

VIII. В частині опрацювання Держмитслужбою запитів та звернень народних депутатів України, листів Комітету, підготовки та надання статистичної звітності та аналітичної інформації

Рекомендувати:

В.о. Голови Держмитслужби Демченку В.В.:

взяти на особистий контроль питання централізації, організації та ведення обліку даних про показники роботи митних органів, забезпечити надання достовірних та об'єктивних даних на звернення Комітету та народних депутатів;

Державній митній службі України:

1. Організувати аудит стану роботи в Держмитслужбі в напрямку збирання, формування, узагальнення та зберігання статистичних даних про результати роботи митних органів (у тому числі про прийняті ними рішення, суми коштів (зокрема, митних платежів та штрафів), сплачених до Державного бюджету на підставі рішень митних органів, інформації про оскарження таких рішень та сум платежів, повернутих з Державного бюджету у зв'язку із їх скасуванням).

2. Забезпечити ведення Держмитслужбою та підпорядкованими митними органами централізованого (у тому числі автоматизованого) обліку даних про рішення, які приймаються митними органами при здійсненні митної справи, у тому числі про стан їх оскарження та скасування, з можливістю аналізу та узагальнення центральним апаратом Держмитслужби таких даних в

режимі реального часу, без окремих звернень до підпорядкованих митних органів.

Інформацію про вжиті заходи та копії організаційно-розпорядчих документів (у тому числі щодо форм звітності та алгоритмів аналізу економічних показників діяльності митниць, в т.ч. щодо умовно нарахованих митних платежів), що підтверджують виконання цього пункту Рекомендацій, надати до Комітету – **у термін до 27.12.2021.**

3. Здійснити ретельний аналіз та надати до Комітету достовірну інформацію за формою, наведеною в листі від 02.12.2020 №04-32/09-2020/227883, про результати роботи митних органів в напрямку контролю за правильністю визначення митної вартості товарів за 11 місяців поточного року – **у термін до 07.12.2021.**

ІХ. В частині організації та здійснення Держмитслужбою розгляду скарг суб'єктів господарської діяльності та громадян

Рекомендувати **Державній митній службі України:**

1) вжити дієвих заходів щодо налагодження ефективного розгляду скарг суб'єктів господарювання на рішення, дії або бездіяльність митних органів, недопущення порушень прав та інтересів скаргників під час розгляду таких скарг;

2) провести ґрунтовний аналіз проблемних питань, які виникають у митних органів під час застосування положень глави 4 Митного кодексу України, та надати пропозиції щодо необхідності додаткового законодавчого врегулювання порядку розгляду митними органами скарг та інших звернень громадян і підприємств;

3) розробити та впровадити систему моніторингу розгляду митними органами скарг платників податків, а також порядок скасування чи зміни оскаржуваних рішень, дієвого порядку вжиття заходів реагування до посадових осіб за недотримання встановлених процедур.

Термін виконання – до 27.12.2021

Х. Направити це рішення Державній митній службі України для виконання, вжиття заходів та надання інформації у строки, встановлені у цьому рішенні.

Керівництву Держмитслужби **бути готовими доповісти** про виконання рекомендацій Комітету та про підсумки роботи митних органів за 2021 рік на наступному засіданні Комітету, присвяченого цьому питанню, яке попередньо заплановано на середину січня 2022 року.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000440A3100AB198F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-32/04-2021/373607 від 01.12.2021

731177